

Waterproef:
vier persoonlijke
geschiedenissen
van de waterbouw

Het **Water Research Centre Delft** is een van de dertien onderzoekscentra die de TU Delft heeft geselecteerd om excellent onderzoek te representeren. In dit onderzoekscentrum werken vijf faculteiten samen, die een breed veld van onderwerpen bestrijken, zoals ruimtelijke ordening, infrastructuur en milieu in delta's, voorkomen van overstromingen, wateroverlast en droogte, schoon en betaalbaar drinkwater, en integraal waterbeheer. Het WRCD bevordert coherentie, stimuleert onderzoek met additionele fondsen, en geeft speciale aandacht aan valorisatie. Meer informatie over het Water Research Centre Delft is te vinden op <http://www.water.tudelft.nl>

A black and white photograph showing a series of wind turbines on a sandy dune. The foreground is dominated by the sand, with several footprints visible. The dune rises towards the right, and several wind turbines are scattered across its slope, receding into the distance. The sky is clear and light.

Waterproef: vier persoonlijke geschiedenissen van de waterbouw

Interviews met
Jan Agema,
Bill Kamphuis,
Jurjen Battjes en
Kees d'Angremond

en een nabespreking met
Marcel Stive en
Han Vrijling

© Interviews en teksten: Judith Bosboom en Marcel Fuchs
 © Fotografie: Judith Bosboom (www.judithbosboom.nl)

Uitgegeven in opdracht van het Water Research Centre Delft door
 VSSD

Leeghwaterstraat 42, 2628 CA Delft, The Netherlands
 tel. +31 15 278 2124, telefax +31 15 2787585, e-mail: hlf@vssd.nl
 Internet: <http://www.vssd.nl/hlf>
 URL over deze publicatie: <http://www.vssd.nl/hlf/f018.htm>

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photo-copying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Printed in the Netherlands

ISBN-10 90-71301-76-1

ISBN-13 9789071301766

NUR 956

Trefwoorden: waterbouwkunde

Lokatie van de foto's:

pag.	object
omslag	Monument Afsluitdijk
3	Maasvlakte
5	Monument Afsluitdijk
7	Maeslantkering
8	Monument Afsluitdijk
11	Monument Afsluitdijk
12	Europoort
13	Afsluitdijk
14	Oosterscheldekering
14	Haringvlietdam
17	Oosterscheldekering
18	Haringvlietdam
19	Oosterscheldekering
20	Oosterscheldekering
20	Lorentz-sluizen Afsluitdijk
23	Oosterscheldekering
24	Oosterscheldekering
25	Maeslantkering
26	Haringvlietdam
29	Haringvlietdam
30	Haringvlietdam
31	Oosterscheldekering
32	Oosterscheldekering
32	Europoort
33	Haringvlietdam
34	Westland
35	Haringvlietdam
37	Maeslantkering
38	Monument Afsluitdijk

Inhoud

- Introductie 7
- Jan Agema: roeien met de riemen die je zelf maakt 9
- Bill Kamphuis: op zoek naar een nieuw paradigma 15
- Jurjen Battjes: in vrijheid onderzoek doen 21
- Kees d'Angremond: de laatste watertovenaars 29
- Nawoord: grote wensen voor de 21e eeuw? 35

Introductie

De geschiedenis van de waterbouwkunde in Nederland is tastbaar aanwezig in het landschap. De droogmakerijen, dijken en dammen, de Deltawerken, de Afsluitdijk, het zijn trotse getuigen van volharding, kennis en vakmanschap. Dezelfde geschiedenis vinden we ook, minder zichtbaar voor het publiek, in de verzamelde kennis en vaardigheden, in theorieën en modellen. En tenslotte zit ze in de verhalen van de mensen die dit opgebouwd hebben: markante figuren, visionairen, gedreven eenlingen en mannen met de voeten in de klei. Hun persoonlijke herinneringen, gedachten en anekdotes zijn het waard om niet verloren te gaan.

Daarom is ervoor gekozen om dit beeld van de laatste driekwart eeuw waterbouwkunde te schetsen aan de hand van interviews met een viertal opvallende mensen. Jan Agema, Jurjen Battjes, Bill Kamphuis en Kees d'Angremond zijn allen emeritus-hoogleraar. Sommigen van hen zijn nog actief, allen hebben ze duidelijke bijdragen geleverd aan het vakgebied.

Driekwart eeuw beslaat hun geschiedenis, van de eerste metingen die de 16-jarige Agema in de jaren dertig voor Rijkswaterstaat deed, tot nu. Het is ook precies de periode, beginnend met de sluiting van de Zuiderzee, waarin de waterbouwkunde een moderne wetenschappelijke discipline werd. In hun verhalen schetsen de vier mannen een beeld van de waterbouwkunde tijdens hun eigen hoogleraarschap, maar ook van hun leertijd en de mensen die hen daarin beïnvloed hebben. Zo ontstaat ook niet alleen een portret van henzelf, maar ook van mensen als Thijsse, Van Veen en Jansen, die een generatie eerder bepalend waren voor de richting van de waterbouwkunde.

De geïnterviewden geven hun eigen, markante visie op het vakgebied en op de inhoudelijke én menselijke factoren die het voortgedreven hebben. Want naast de vakinhoud blijken contacten, vriendschappen, antipathieën, netwerken en samenwerkingsverbanden van groot belang te zijn geweest. Waar markante figuren samenwerkten ontstonden ideeën en nieuwe stromingen, en ook verschillen van opvatting die soms tot problemen leidden maar ook noodzakelijk waren en het vakgebied verrijkt hebben.

De geportretteerde hoogleraren hebben een complementaire inbreng. De bouwer en ontwerper Agema, de gedreven onderzoeker Battjes, de netwerker en organisator d'Angremond en de praktische doch filosofisch denkende Kamphuis schetsen ieder hun eigen rit door het landschap. En door al deze ritten naast elkaar te leggen ontstaat een beeld met diepte zoals bij een stereoscopische kijker, waarbij twee net van elkaar afwijkende plaatjes samen een driedimensionale afbeelding geven.

Hiermee zijn de ontwikkelingen natuurlijk niet ten einde. De verhalen maken nieuwsgierig naar het vervolg. Hoe staat het op dit moment met de waterbouwkunde en hoe zorgen we dat het vakgebied de komende decennia zinvolle bijdragen blijft leveren? In het nawoord reflecteren Marcel Stive en Han Vrijling op deze vragen. Zij behoren tot de generatie hoogleraren die nu de fakkel dragen en die te maken hebben met nieuwe problemen: na de voltooiing van de Deltawerken lijkt de vaart er wat uit, en het besluitvormingsproces wordt steeds ingewikkelder. Met hun opmerkingen sluiten ze aan op hun vier geportretteerde voorgangers die ook hun zorg uitspreken over de toekomst, en geven ze tevens een indruk van waar de uitdagingen voor de 21e eeuw zouden kunnen liggen.

